

گاج

جامعه‌شناسی ۱

پایه دهم
رشته علوم انسانی

مؤلف: محمد رسایی

با همکاری و نظارت: الهه همایون‌زاده

فرمول پایه دهم

فرمول

کتابخانه

۶
نمونه
امتحانی

۱۴۰۰
پرسش
تشریحی

۷۵
صفحه
درسنامه

+ ۳:۳۰

فیلم
آموزشی
ویژه
شب
امتحان

9 786220 308546

تهران، میدان انقلاب
نیش بازارچه کتاب

www.gajmarket.com

تقدیم می‌شود به: امام حسین (ع)

دوست من، سلام

اگه داری این مقدمه رو می‌خونی، معنی‌ش اینه که یا این کتابو خریدی یا از کسی قرض گرفتی ولی به هر حال اگه این کتاب تو دستاته معنی‌ش اینه که خوب می‌دونی باید برای امتحان نهایی، تلاش کنی که نمره خوبی بگیری.

نمی‌گم امتحان نهایی ساده است یا مثل این تبلیغ رنگی‌ها، تو ۲ ساعت این کتاب رو بخونی و ۲۰ بگیری اما می‌خوام بگم تو مجبوری تمام تلاشت رو بکنی، صد در صد توانت رو بذاری تا به قدم به هدف قشنگت که رشته و دانشگاهیه که تو رویاهات می‌بینیشون، نزدیک بشی.

خب به هر حال به دست آوردن هر چیزی به بهایی داره که باید پرداخت بشه و انرژی و زمانی که الان میزاری دقیقاً همون بهاست.

ما توی این کتاب سعی کردیم تو انرژی و زمانت صرفه‌جویی کنی و نتیجه بهتری بگیری ولی بیا همین الان تکلیفمون رو روشن کنیم:

اگه جزء اون دانش‌آموزایی هستی که به نمره زیر ۲۰ راضی نمی‌شن، واو به واو این کتاب رو باید بخونی البته که بخش‌هایی مثل «ایستگاه سوال»، «کار از محکم کاری عیب نمی‌کند» و جدول‌ها و نمودارها کارت رو خیلی راحت می‌کنه اما مبادا از سؤالات درس به درس غافل بشی! اما اگر جزء اونایی هستی که پاس شدن هم راضیت می‌کنه و وقت زیادی هم نداری برو سراغ قسمت «یک روز مونده به امتحان چی بخونم» و بعد برگرد به ایستگاه سوال، آخر سر هم برو سراغ امتحان‌های نوبت اول و دوم انتهای کتاب اینجوری به چیزی که می‌خوای می‌رسی!

خلاصه که توی این کتاب حواس ما به شما بوده، شما هم حواست به خودت و نمره‌هات و آرزوهات باشه! به امید روزی که از جلسه امتحان برگردی خونه، کیفتو شوت کنی به گوشه و بگی، آخیش، بالاخره تموم شد. در پایان تقدیر و تشکر می‌کنم از خانم همایون‌زاده که با مشاوره و راهنمایی‌های ایشان این کتاب به نحو احسن نوشته شد و از آقایان پوزش، پاکدامن، محسنی و افرا کمال قدردانی و تشکر را دارم.

به امید موفقیت!

محمد رسائی

فهرست

درسنامه	سؤالات	پاسخ	نوبت اول	نوبت دوم
۶	۱۰	۱۳۶	۲/۵ نمره	۱ نمره
۱۳	۱۹	۱۳۷	۲/۵ نمره	۱ نمره
۲۳	۲۷	۱۳۸	۲/۵ نمره	۱ نمره
۳۰	۳۵	۱۴۰	۲/۵ نمره	۱ نمره
۳۸	۴۳	۱۴۱	۲/۵ نمره	۱ نمره
۴۶	۵۱	۱۴۳	۲/۵ نمره	۱ نمره
۵۶	۶۲	۱۴۵	۲/۵ نمره	۱ نمره
۶۶	۷۰	۱۴۶	۲/۵ نمره	۱ نمره
۷۳	۷۶	۱۴۷	—	۱/۵ نمره
۸۰	۸۵	۱۴۹	—	۱/۵ نمره
۸۸	۹۲	۱۵۰	—	۱/۵ نمره
۹۶	۱۰۰	۱۵۲	—	۱/۵ نمره
۱۰۴	۱۰۸	۱۵۴	—	۱/۵ نمره
۱۱۲	۱۱۹	۱۵۶	—	۲/۵ نمره
۱۲۴	۱۳۰	۱۵۸	—	۲ نمره

درس اول: کنش‌های ما (آنچه انجام می‌دهیم)

درس دوم: پدیده‌های اجتماعی

درس سوم: جهان اجتماعی

درس چهارم: اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی

درس پنجم: جهان‌های اجتماعی

درس ششم: پیامدهای جهان اجتماعی

درس هفتم: ارزیابی جهان‌های اجتماعی

درس هشتم: هویت

درس نهم: بازتولید هویت اجتماعی

درس دهم: تغییرات هویت اجتماعی

درس یازدهم: تحولات هویتی جهان اجتماعی (علل درونی)

درس دوازدهم: تحولات هویتی جهان اجتماعی (علل بیرونی)

درس سیزدهم: هویت ایرانی (۱) (هویت فرهنگی ایرانی)

درس پانزدهم: هویت ایرانی (۳) (هویت سیاسی ایرانی)

درس شانزدهم: هویت ایرانی (۴) (هویت جمعیتی و اقتصادی ایران)

امتحان نهایی

آزمون ۱: نوبت اول ۱۶۲

آزمون ۲: نوبت دوم ۱۶۳

آزمون ۳: نوبت دوم ۱۶۵

آزمون ۴: نوبت دوم ۱۶۷

آزمون ۵: نوبت دوم ۱۶۹

آزمون ۶: نوبت دوم ۱۷۱

پاسخ‌نامه تشریحی آزمون ۱ تا ۶ ۱۷۳

شب امتحان

نوبت دوم

نوبت اول

۱

بخش

درستامه

و سوالات تشریحی

درس اول

کنش‌های ما
(آنچه انجام می‌دهیم)

در این درس می‌خوانیم

در قدم نخست، با مفهوم کنش انسانی و ویژگی‌های خاص آن و در قدم بعدی با پیامدهای کنش که شامل پیامدهای ارادی و غیرارادی است آشنا می‌شویم.

مشاوره

بارم این درس در امتحانات نوبت اول، ۲/۵ نمره و در نوبت دوم ۱ نمره می‌باشد.

کنش ما انسان‌ها چه ویژگی‌هایی دارد؟

• تمامی مخلوقات در جهان کاری انجام می‌دهند؛ مثلاً ماه به دور زمین می‌چرخد، ابرها حرکت می‌کنند، آب در جویبار روان است، درخت برگ و بار می‌دهد، خون در رگ‌های آدمی جریان دارد، کشاورز به کشت و زرع می‌پردازد و دانش‌آموز مطالب درسی را در ذهن خود مرور می‌کند و به تعبیر نظامی شاعر قرن ششم (به نکته تاریخ ادبیات یادگرفتی که نظامی شاعر قرن ششمه)

«هر ذره که هست، اگر غباری است در پرده مملکت به کاری است»

کسی می‌دونه مفهوم این بیت چیه؟ مفهومش اینه که تمامی مخلوقات جهان مشغول انجام کاری هستند.

نکته

- در زبان فارسی برای فعالیت‌های انسان، اسم‌های گوناگونی همانند کار، عمل، فعل، رفتار، کردار و کنش استفاده می‌شود و برای انجام دهنده فعالیت نیز اسامی مختلفی مثل کارگر، کارمند، کارفرما، عامل و ... به کار می‌رود.
- در علوم انسانی به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد، «کنش» و به انجام دهنده آن «کنشگر» می‌گویند.
- کنش انسان ویژگی‌هایی دارد که آن را از فعالیت مخلوقات دیگر متمایز می‌کند.

ایستگاه سؤال

۱. بیت «هر ذره که هست، اگر غباری است / در پرده مملکت به کاری است» به این مفهوم اشاره می‌کند که تنها انسان در جهان مشغول انجام کاری است. درست نادرست
۲. در علوم انسانی به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد چه می‌گویند؟
۳. کنش ویژگی‌هایی دارد که آن را از فعالیت مخلوقات دیگر متمایز می‌کند. درست نادرست

پاسخ ۱. نادرست (تمامی مخلوقات ...) ۲. کنش ۳. درست

کنش‌های ما انسان‌ها چه ویژگی‌هایی دارند؟

• کنش چهار ویژگی دارد که عبارت است از: ۱ آگاهانه بودن ۲ ارادی بودن ۳ هدف‌دار بودن ۴ معنادار بودن

۱. آگاهانه بودن

• آگاهانه بودن به این معناست که کنش ۱ وابسته به آگاهی آدمی است و ۲ بدون آگاهی انجام نمی‌شود.

مثال ۱ سخن گفتن یک کنش است. اگر ما آگاهی خود را نسبت به کلمات و معانی آن‌ها از دست بدهیم، از گفتار بازمی‌مانیم. بنابراین فردی که به زبانی آگاهی ندارد، نمی‌تواند با آن زبان سخن بگوید. **۲** مراجعه کردن به دفترچه راهنمای یک کالای پیچیده مانند تلویزیون یا تلفن همراه به منظور کسب آگاهی از عملکرد دستگاه است. **۳** در جلسه امتحان نشست‌اید و شرایط مناسب محیطی، اجتماعی و فردی فراهم شده است اما چون نسبت به درس آگاهی ندارید نمی‌توانید به سؤالات پاسخ دهید. **۴** فرد گرسنه‌ای به جزیره‌ای خالی از سکنه وارد می‌شود و هیچ آگاهی و شناختی دربارهٔ مواد غذایی آن‌جا ندارد.

کار از محکم‌کاری عیب نمی‌کند!

- تا آگاهی نباشد کنشی صورت نمی‌گیرد.
- شخص بزرگی که از آشنایان سقراط بود دربارهٔ یکی از شاگردان سقراط مطلبی شنید و خواست به سقراط بگوید. سقراط گفت لحظه‌ای درنگ کن و به او گفت: «آیا مطمئنی که آن چه می‌گویی حقیقت دارد یا نه؟» شخص گفت: «فقط شنیده‌ام.» این روایت بیانگر این مطلب است که کنش انسان همیشه براساس آگاهی درست صورت نمی‌گیرد.

۲. ارادی بودن

کنش به ارادهٔ انسان وابسته است؛ یعنی تا اراده و خواست انسان نباشد، انجام نمی‌شود.

مثال خواندن کتاب فرمول بیست یک کنش است و به اراده انسان نیاز دارد؛ یعنی چی؟ یعنی این که تا زمانی که خود انسان تصمیم به خواندن کتاب نگیرد، این کنش انجام نمی‌شود (به من باشه تمام کتابای فرمول بیست گاج رو می‌خونم که تو امتحان نهایی ۲۰ بشم. به نظرتون اگه نخونید کی ضرر می‌کنه من یا شما؟)

به نتیجه‌گیری از این مبحث اینه که برای انجام کنش، علاوه بر آگاهی، ارادهٔ انسان نیز ضروری است؛ زیرا ممکن است فردی به کاری آگاه باشد؛ ولی تصمیم به انجام آن نگیرد.

نکته

- قرار گرفتن انسان بر سر دو راهی، بیانگر ارادی بودن کنش انسان‌ها می‌باشد.
- فعالیت‌هایی مانند ضربان قلب، گردش خون، بسته شدن ناخودآگاه چشم در مواجهه با خطر و ... کنش محسوب نمی‌شوند؛ زیرا با اراده و خواست انسان انجام نمی‌شوند.

ایستگاه سؤال

۱. در برخی از موارد کنش بدون آگاهی صورت می‌گیرد. درست نادرست
۲. مراجعه کردن به دفترچه راهنمای یک کالا بیانگر است. درست نادرست
۳. کنش انسان همیشه براساس آگاهی درست صورت نمی‌گیرد. درست نادرست
۴. قرار گرفتن انسان بر سر دو راهی، بیانگر کدام یک از ویژگی‌های کنش می‌باشد؟ درست نادرست
۵. فعالیت‌هایی مانند ضربان قلب و گردش خون، کنش محسوب نمی‌شوند. درست نادرست

پاسخ ۱. نادرست (تا آگاهی نباشد کنشی صورت نمی‌گیرد ...) ۲. آگاهانه بودن ۳. درست ۴. ارادی بودن ۵. درست

۳. هدف‌دار بودن

- پرسش «چرا چنین کاری کردی؟» را می‌توان از هر کنشگری پرسید؛ زیرا هر کنشگر از کاری که انجام می‌دهد، هدفی را دنبال می‌کند.
- فعالیت‌های انسان با قصد و هدف خاصی انجام می‌شود؛ اگرچه ممکن است همیشه به آن نرسد.

مثال فردی که کنار رودخانه‌ای می‌رود؛ قصد ماهیگیری دارد یا می‌خواهد از شنیدن صدای آب لذت ببرد، شاید هم می‌خواهد شنا کند یا ...

۴. معنادار بودن

- سه ویژگی آگاهانه بودن، ارادی بودن و هدف دار بودن، منجر به این می‌شود که کنش ما انسان‌ها برخلاف فعالیت‌های دیگر موجودات معنادار باشد.
- انسان‌ها با توجه به معنای کنش خود، آن را انجام می‌دهند؛ به مثال می‌زنم تا دقیق متوجه بشید که قضیه از چه قراره.

مثال زمانی که دانش‌آموز در کلاس، دست خود را بالا می‌آورد، معنای کار او اجازه خواستن از معلم است. معلم نیز در صورتی می‌تواند به او پاسخ مناسب دهد که معنای کنش او را دریابد.

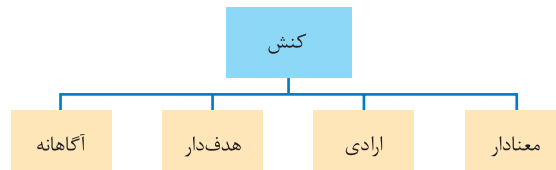

انسان‌ها در انجام کنش، به معنای آن توجه دارند.

گفت‌وگو کنید

بوق زدن راننده یک کنش است. درباره معنای مختلف آن با یکدیگر گفت‌وگو کنید.

- پاسخ** معنای مختلف این کنش عبارت است از: ۱. سلام کردن ۲. خداحافظی کردن ۳. هشدار دادن به عابر ۴. هشدار برای سبقت از راننده جلویی ۵. جلب توجه مسافران کنار خیابان برای مسافرکشی

ایستگاه سؤال

۱. پرسش «چرا چنین کاری کردی؟» به ، از ویژگی‌های کنش اشاره دارد.
 ۲. کنش انسان برخلاف فعالیت‌های دیگر مخلوقات معنادار است.
 ۳. انسان‌ها با توجه به کنش خود، آن را انجام می‌دهند.
- پاسخ** ۱. هدف‌دار بودن ۲. درست ۳. معنای

کنش ما چه آثار و پیامدهایی دارد؟

- دانستیم که کنش ما وابسته به آگاهی و اراده انسان می‌باشد. ولی باید بدانیم که همه پیامدهای کنش به آگاهی و اراده انسان وابسته نیستند؛ بر همین اساس ما دو نوع پیامد از کنش داریم:

نوع پیامد کنش	خصوصیات	مثال
پیامدهای ارادی (غیرطبیعی)	<ul style="list-style-type: none"> • برخی از پیامدهای کنش، به اراده افراد انسانی، یعنی خود کنشگر یا افراد دیگر وابسته است؛ به همین دلیل به آن‌ها «پیامدهای ارادی کنش» می‌گویند. • خودشان کنش هستند و باید کنشگری آن‌ها را انجام دهد. • احتمالی هستند؛ یعنی ممکن است انجام شوند یا انجام نشود. • به اراده افراد وابسته است؛ یعنی اگر افراد اراده کنند، انجام می‌شود و اگر اراده نکنند انجام نمی‌شود. 	<ul style="list-style-type: none"> • دانشجویی کتاب درسی خود را مطالعه می‌کند و در پی آن؛ اولاً به پرسش‌های آزمون پاسخ می‌دهد. ثانیاً استاد متناسب با تلاش او، نمره می‌دهد. پاسخ به پرسش‌های امتحانی و نمره دادن استاد، پیامد ارادی مطالعه اوست که اولی به اراده خود او، و دومی به اراده استاد، وابسته است. • فردی سلام می‌کند. پاسخ دادن یا ندادن به سلام او پیامد ارادی کنش محسوب می‌شود که به اراده جواب‌دهنده سلام وابسته است. (وابسته به اراده دیگری)

پیامدهای غیرارادی (طبیعی)	<ul style="list-style-type: none"> • برخی از پیامدهای کنش به ارادهٔ افراد انسانی بستگی ندارد؛ به همین دلیل به آن‌ها «پیامد غیرارادی کنش» می‌گویند. • کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آن‌ها را انجام دهد. • نتیجهٔ طبیعی کنش هستند. • قطعی هستند؛ یعنی حتماً انجام می‌شوند. 	<ul style="list-style-type: none"> • وقتی شما پنجره‌ها را باز می‌کنید، هوای کلاس تغییر می‌کند. • فردی که وضو می‌گیرد، دست و صورت او پاکیزه می‌شود.
---------------------------------	---	--

• در بسیاری از موارد، آدمیان کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای ارادی و غیرارادی آن انجام می‌دهند و از انجام برخی کنش‌ها به دلیل پیامد نامطلوبشان خودداری می‌کنند.

! کار از محکم‌کاری عیب نمی‌کند

- جملهٔ سعدی که گفت: از لقمان حکیم پرسیدند: «حکمت از که آموختی؟» گفت: «از نابینایان، که تا جای نبیند پای ننهند.» به این مفهوم اشاره می‌کند که قبل از انجام کنش، بهتر است آینده‌نگری و عاقبت‌اندیشی داشته باشیم و از کنش‌هایی که پیامدهای نامطلوب دارند خودداری کنیم.
- حکایت فردی که با اصرار بسیار از پیامبر پند و اندرز خواست، این مفهوم را می‌رساند که توجه کردن به پیامد کارها قبل از انجام دادن آن با اهمیت است.
- بیت «آب این جوی به سرچشمه نمی‌گردد باز / بهتر آن است که غفلت نکنیم از آغاز» نشان می‌دهد که قبل از انجام دادن هر کاری باید به پیامد آن توجه کنیم.

• عبارت «آدمی در گرو عمل خویش است» یعنی انسان بودن هر شخص به کنش‌های خوب و بد او بستگی دارد.

پیامدهای غیرارادی	پیامدهای ارادی		کنش
	وابسته به ارادهٔ دیگری	وابسته به ارادهٔ کنشگر	
تندرستی و سلامتی	مورد تحسین قرار گرفتن برنده شدن در مسابقات	ورزش حرفه‌ای و ورزشکار حرفه‌ای شدن انتخاب باشگاه	ورزش کردن
آسیب و بیماری برای خود و دیگران	مورد نکوهش دیگران قرار گرفتن جلب توجه دیگران	ترک یا معتاد شدن به آن	سیگار و قلیان کشیدن
افزایش عزت نفس و آرامش داشتن	مورد احترام بودن در مقابل دیگران	صحبت نکردن با نامحرم	رعایت حیا
امنیت	مورد تحسین قرار گرفتن	اجتناب از دعوا و درگیری‌ها	کنترل خشم

ایستگاه سؤال

۱. پیامدهای ارادی کنش احتمالی هستند؛ یعنی ممکن است انجام شوند یا نشوند. درست نادرست
۲. پیامدهای غیرارادی که لازم باشد کنشگری آن‌ها را انجام دهد. درست نادرست
۳. «آدمی در گرو عمل خویش است» به این مفهوم اشاره دارد که انسان بودن هر شخص به کنش‌های او بستگی دارد. درست نادرست

پاسخ ۱. درست ۲. کنش نیستند ۳. درست

یہ روز موندہ به امتحان چي بخونم؟

- در علوم انسانی به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد کنش و به انجام دهنده آن، کنشگر می‌گویند.
- هر کنش چهار ویژگی دارد که عبارت است از ۱ آگاهانه بودن ۲ ارادی بودن ۳ هدف‌دار بودن ۴ معنادار بودن
- کنش آگاهانه است و بدون آگاهی انجام نمی‌شود.
- کنش به اراده انسان وابسته است؛ یعنی تا اراده و خواست انسان نباشد، انجام نمی‌گیرد.
- قرار گرفتن بر سر دو راهی بیانگر، ارادی بودن کنش انسان‌ها می‌باشد.
- پرسش «چرا چنین کاری را کردی؟» اشاره به هدف‌دار بودن کنش دارد.
- کنش ما برخلاف فعالیت سایر مخلوقات معنادار است و انسان‌ها با توجه به معنای کنش خود، آن را انجام می‌دهند.
- دو نوع پیامد از کنش داریم: ۱ پیامد ارادی ۲ پیامد غیرارادی
- پیامد ارادی احتمالی است؛ یعنی ممکن است انجام شود یا نشود و به اراده افراد وابسته است یعنی اگر فرد اراده کند، انجام می‌شود و اگر اراده نکند، انجام نمی‌شود.
- پیامد غیرارادی کنش قطعی است؛ یعنی حتماً انجام می‌شود و نتیجه طبیعی کنش می‌باشد.

کنش‌های ما (آنچه انجام می‌دهیم)

درس ۱

سؤالات تشریحی

سؤالات صحیح / غلط

۱. کنش انسان ویژگی‌هایی دارد که آن را از فعالیت مخلوقات دیگر متمایز می‌کند.
۲. قرار گرفتن بر سر دوراهی، بیانگر آگاهی از ویژگی‌های کنش می‌باشد.
۳. گردش خون و ضربان قلب کنش محسوب می‌شوند.
۴. کنش انسان برخلاف فعالیت سایر موجودات زنده «معنادار» است.
۵. پرسش «چرا چنین کاری کردی؟» بیانگر هدف‌دار بودن کنش می‌باشد.
۶. پیامدهای ارادی کنش به اراده خود کنشگر یا افراد دیگر وابسته است.
۷. پیامدهای ارادی کنش، احتمالی هستند؛ یعنی ممکن است انجام شود یا انجام نشود.
۸. پیامدهای غیرارادی کنش، قطعی هستند؛ یعنی حتماً انجام می‌شوند.
۹. پیامدهای غیرارادی خودشان کنش هستند و حتماً باید کنشگری آن‌ها را انجام دهد.
۱۰. در بسیاری از موارد آدمیان کنش‌های خود را تنها با توجه به پیامدهای ارادی انجام می‌دهند و از انجام دادن برخی کنش‌ها به دلیل پیامدهای نامطلوب آن‌ها خودداری می‌کنند.
۱۱. بیت «آب این جوی به سرچشمه نمی‌گردد باز / بهتر آن است که غفلت نکنیم از آغاز» اشاره به این مفهوم دارد که قبل از انجام دادن هر کاری به پیامد آن توجه کنیم.

سؤالات جای خالی

۱۲. در علوم انسانی به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد، و به انجام دهنده آن می‌گویند.
۱۳. می‌توان گفت ویژگی‌هایی دارد که آن را از فعالیت مخلوقات دیگر متمایز می‌کند.
۱۴. تا نباشد، کنشی صورت نمی‌گیرد.
۱۵. قرار گرفتن بر سر دو راهی به از ویژگی‌های کنش مربوط می‌باشد.
۱۶. برای انجام کنش، علاوه بر آگاهی، انسان نیز ضروری است.
۱۷. پرسش «چرا چنین کاری کردی؟»، بیانگر از ویژگی‌های کنش می‌باشد.
۱۸. کنش انسان برخلاف سایر موجودات است.
۱۹. دسته‌ای از پیامدهای کنش که خودشان کنش هستند و باید کنشگری آن‌ها را انجام دهد نامیده می‌شوند.

۲۰. پیامدهای غیرارادی کنش انسان، است.
 ۲۱. پیامدهای ارادی کنش انسان، است.
 ۲۲. در بسیاری از موارد، آدمیان کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای آن انجام می‌دهند.

سؤالات چهارگزینه‌ای

۲۳. کدام عبارت درست است؟
 (۱) تا اراده و معنا نباشد، کنشی صورت نمی‌گیرد.
 (۲) فعالیت‌هایی مانند ضربان قلب، گردش خون، بسته شدن ناخودآگاه چشم در مواجهه با خطر، همگی نمونه‌ای از کنش می‌باشند.
 (۳) قرار گرفتن بر سر دوراهی به ارادی بودن از ویژگی‌های کنش مربوط می‌باشد.
 (۴) کنش انسان همانند فعالیت سایر مخلوقات معنادار است.
۲۴. هر یک از عبارات داده شده به کدام یک از ویژگی‌های کنش مرتبط است؟
 - مراجعه کردن به دفترچه راهنمای کالا
 - پس از برگشت از دبیرستان، ابتدا استراحت کنیم بعد تکالیف درسی را انجام دهیم.
 - پرسش «چرا چنین کاری کردی؟»
 - در جلسه امتحان نشسته‌اید و شرایط مناسب محیطی، اجتماعی و فردی فراهم است اما باز هم نمی‌توانید به سؤالات پاسخ دهید.
- (۱) هدف‌دار بودن - معنادار بودن - آگاهانه بودن - معنادار بودن
 (۲) آگاهانه بودن - هدف‌دار بودن - ارادی بودن - آگاهانه بودن
 (۳) هدف‌دار بودن - آگاهانه بودن - معنادار بودن - هدف‌دار
 (۴) آگاهانه بودن - ارادی بودن - هدف‌دار بودن - آگاهانه بودن
۲۵. درست یا نادرست بودن عبارت‌های زیر چگونه است؟
 - علی سلام می‌کند. پاسخ دادن یا ندادن سلام او پیامد ارادی کنش او محسوب می‌شود.
 - کنش‌های انسان همیشه براساس آگاهی درست صورت می‌گیرد.
 - بوق زدن راننده کنش به‌شمار می‌رود.
- (۱) درست - درست - نادرست
 (۲) نادرست - درست - نادرست
 (۳) نادرست - درست - درست
 (۴) درست - نادرست - درست
۲۶. کدام عبارت، نادرست است؟
 (۱) پیامدهای غیرارادی، کنش هستند و لازم است کنشگری آن‌ها را انجام دهد.
 (۲) پیامدهای غیرارادی کنش انسان، قطعی است.
 (۳) در زبان فارسی برای فعالیت‌های انسان، اسم‌های گوناگونی مثل، عمل، فعل و رفتار وجود دارد.
 (۴) پیامد غیرارادی کنش ورزش کردن، تندرستی می‌باشد.

کشف ارتباط

۲۷. هر یک از عبارت‌های داده شده در سمت راست به کدام بخش در سمت چپ مرتبط است؟ (در ستون چپ یک مورد اضافی است.)

عبارات	مفاهیم
۱. نتیجه طبیعی کنش است.	الف) کنشگر
۲. پرسش چرا چنین کاری کردی؟	ب) کنش
۳. به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد.	ج) هدف‌دار بودن
۴. شخصی که به کاری آگاه است ولی آن کار را انجام نمی‌دهد.	د) پیامد غیرارادی کنش
	ه) ارادی بودن

۲۸. جای خالی جدول زیر را با کلمات مناسب کامل کنید.

پیامدهای ارادی			
پیامدهای غیرارادی	وابسته به اراده دیگری	وابسته به اراده کنشگر	کنش
ب	الف	ورزش حرفه‌ای	ورزش کردن
ه	مورد نکوهش دیگران قرار گرفتن	ج	سیگار کشیدن
افزایش عزت نفس و اعتماد داشتن	و	د	رعایت حیا

سؤالات پاسخ کوتاه

۲۹. در علوم انسانی به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد، چه می‌گویند؟
۳۰. به انجام دهنده کنش چه می‌گویند؟
۳۱. در صورت عدم کدام یک از ویژگی‌های کنش، کنشی صورت نمی‌گیرد؟
۳۲. برای انجام کنش علاوه بر آگاهی، کدام عامل ضروری است؟
۳۳. چرا فعالیت‌هایی مانند، گردش خون، بسته شدن ناخودآگاه چشم در مواجهه با خطر، کنش حساب نمی‌شود؟
۳۴. قرار گرفتن بر سر دوراهی به کدام یک از ویژگی‌های کنش اشاره می‌کند؟
۳۵. پرسش «چرا چنین کاری کردی» به کدام یک از ویژگی‌های کنش اشاره می‌کند؟
۳۶. انسان‌ها با توجه به کدام عامل، کنش خود را انجام می‌دهند؟
۳۷. کدام دسته از پیامدها خودشان کنش هستند و باید کنشگری آن‌ها را انجام دهد؟
۳۸. کدام دسته از پیامدها، نتیجه طبیعی کنش هستند؟
۳۹. پیامدهای غیرارادی کنش انسان قطعی است یا احتمالی؟

سؤالات پاسخ بلند

۴۰. برای نامیدن فعالیت‌های انسان و انجام دهنده فعالیت‌های انسانی از چه تعبیری استفاده می‌شود؟
۴۱. منظور از کنش و کنشگر در علوم انسانی را توضیح دهید.
۴۲. ویژگی‌های کنش را نام ببرید.
۴۳. از ویژگی‌های کنش «آگاهانه بودن» را همراه مثال توضیح دهید.
۴۴. از ویژگی‌های کنش «ارادی بودن» را همراه مثال شرح دهید.
۴۵. از ویژگی‌های کنش، «هدف‌دار بودن» را همراه مثال توضیح دهید.
۴۶. «معنادار بودن» از ویژگی‌های کنش را همراه مثال بنویسید.
۴۷. بوق زدن یک راننده، یک کنش می‌باشد، چند مورد از معانی بوق زدن را بنویسید.
۴۸. آثار و پیامدهای هر کنش را بنویسید.
۴۹. پیامد ارادی کنش چیست؟ (با ذکر یک مثال)
۵۰. پیامد غیرارادی کنش چیست؟ همراه با مثال توضیح دهید.
۵۱. تفاوت پیامد ارادی و غیرارادی کنش در چیست؟
۵۲. انسان‌ها در بسیاری از موارد کنش‌های خود را بر چه اساسی انجام می‌دهند؟
۵۳. مفهوم بیت «آب این جوی به سرچشمه نمی‌گردد باز / بهتر آن است که غفلت نکنیم از آغاز» را بنویسید.

۴

بخش

پاسخنامه

۱ | درست

۲ | نادرست (ارادی بودن)

۳ | نادرست (کنش نیستند)

۴ | درست

۵ | درست

۶ | درست

۷ | درست

۸ | درست

۹ | نادرست (نتیجه طبیعی کنش‌اند.)

۱۰ | نادرست (ارادی و غیرارادی)

۱۱ | درست

۱۲ | کنش - کنشگر

۱۳ | کنش انسان

۱۴ | آگاهی

۱۵ | ارادی بودن

۱۶ | اراده

۱۷ | هدف‌دار بودن

۱۸ | معنادار

۱۹ | پیامد ارادی کنش

۲۰ | قطعی

۲۱ | احتمالی

۲۲ | ارادی و غیرارادی

۲۳ | گزینه «۳»

بررسی گزینه‌های نادرست

۱) تا آگاهی و اراده نباشد، کنشی صورت نمی‌گیرد.

۲) کنش نیستند.

۴) کنش انسان برخلاف سایر موجودات زنده معنادار است.

۲۴ | گزینه «۴»

بررسی عبارت‌ها

- مراجعه کردن به دفترچه راهنمای کالا ← آگاهانه بودن

- پس از برگشت از دبیرستان، ابتدا استراحت کنیم بعد تکالیف درسی را

انجام دهیم ← ارادی بودن

- پرسش «چرا چنین کاری کردی؟» ← هدف‌دار بودن

- در جلسه امتحان نشسته‌اید و شرایط مناسب محیطی، اجتماعی و فردی

فراهم است اما باز هم نمی‌توانید به سوالات پاسخ دهید ← آگاهانه بودن

۲۵ | گزینه «۴»

بررسی عبارت نادرست

کنش انسان همیشه براساس آگاهی درست صورت نمی‌گیرد.

۲۶ | گزینه «۱»؛ پیامدهای غیرارادی، کنش نیستند که لازم باشد کنشگری

آن‌ها را انجام دهد.

۲۷ | ۱) د ۲) ج ۳) ب ۴) ه

۲۸ | الف) مورد تحسین قرار گرفتن ب) تندرستی

ج) معتاد شدن یا ترک کردن د) صحبت نکردن با نامحرم

ه) آسیب و بیماری برای خود و دیگران

و) مورد احترام بودن در مقابل دیگران

۲۹ | کنش

۳۰ | کنشگر

۳۱ | آگاهی یا اراده

۳۲ | اراده

۳۳ | زیرا غیرارادی می‌باشند.

۳۴ | ارادی بودن

۳۵ | هدف‌دار بودن

۳۶ | معنا

۳۷ | پیامدهای ارادی

۳۸ | پیامدهای غیرارادی

۳۹ | قطعی

۴۰ | برای فعالیت‌های انسان، اسم‌های گوناگونی همانند کار، عمل،

فعل، رفتار، کردار و کنش استفاده می‌شود و برای انجام‌دهنده فعالیت، از

اسامی مختلف کارگر، کارمند، کارگزار، کارفرما، عامل و ... استفاده می‌کنیم.

۴۱ | در علوم انسانی به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد، کنش و به

انجام‌دهنده آن کنشگر می‌گویند.

۴۲ | آگاهانه بودن - ارادی بودن - هدف‌دار بودن - معنادار بودن

۴۳ | کنش آگاهانه است. یعنی کنش وابسته به آگاهی آدمی است، به‌گونه‌ای

که بدون آگاهی انجام نمی‌شود. سخن گفتن یک کنش است. اگر ما آگاهی خود

را نسبت به کلمات و معانی آن‌ها از دست بدهیم، از گفتار بازمی‌مانیم. از این رو،

فردی که به زبانی آگاهی ندارد، نمی‌تواند با آن زبان سخن بگوید.

۴۴ | کنش، ارادی است. کنش به اراده انسان وابسته است؛ یعنی تا اراده و

خواست انسان نباشد، انجام نمی‌گیرد. پس برای انجام کنش، علاوه بر آگاهی،

اراده انسان ضروری است؛ زیرا چه بسا فردی به کاری آگاه باشد؛ ولی تصمیم

به انجام آن نگیرد. مثال: درس خواندن یک کنش است که تا انسان نخواهد

آن را انجام نمی‌دهد. یا این‌که پس از بازگشت از دبیرستان، اول استراحت

کنید و بعد تکلیف را بنویسید.

۴۵ | پرسش «چرا چنین کاری کردی؟» را می‌توان از هر کنشگری پرسید؛

زیرا فعالیت انسان با قصد و هدف خاصی انجام می‌شود گرچه ممکن است

همیشه به آن هدف نرسد.

مثال: فردی کنار رودخانه‌ای می‌رود؛ قصد ماهیگیری دارد یا می‌خواهد از

شنیدن صدای آب لذت ببرد.

۴۶ | با توجه به آگاهانه بودن، ارادی بودن و هدف‌دار بودن کنش، کنش

انسان برخلاف سایر مخلوقات «معنادار» است.

مثال: وقتی دانش‌آموزی در کلاس، دست خود را بالا می‌برد، معنای کار او

اجازه خواستن از معلم است و معلم در صورتی می‌تواند به او پاسخ مناسب

دهد که معنای کنش او را بفهمد.

۴۷ | ممکن است به معنی سلام کردن، خداحافظی کردن، هشدار دادن

به عابر پیاده و ... باشد.

۴۸ | پیامد ارادی و پیامد غیرارادی

۴۹ | برخی از پیامدهای کنش، به اراده افراد انسانی؛ یعنی خود کنشگر

یا افراد دیگر وابسته است. به همین دلیل به آن‌ها «پیامدهای ارادی»

می‌گویند. مثال: دانشجویی کتاب درسی خود را مطالعه می‌کند و در پی آن،

اولاً به پرسش‌های آزمون پاسخ می‌دهد؛ ثانیاً استاد متناسب با تلاش او نمره

می‌دهد. پاسخ به پرسش‌های امتحانی و نمره دادن به استاد، پیامد ارادی

مطالعه اوست که اولی به اراده خود او، و دومی به اراده استاد، وابسته است.